

Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία

04 / 23

25 Ιανουαρίου 2024

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Επισκόπηση Τριμηνιαίας

Σταθερή βάση της οικονομίας, εν μέσω μεικτών επιδράσεων από το εξωτερικό...

Θετικές εγχώριες τάσεις

- Σταδιακή σύγκλιση πραγματικού ΑΕΠ με μέσο όρο στην Ευρώπη
- Μείωση της ανεργίας, σταδιακή αλλά αργή κάλυψη του επενδυτικού κενού
- Ενίσχυση διεθνούς επενδυτικής εμπιστοσύνης, μείωση διαφορικού κόστους χρηματοδότησης
- Δυναμική σε τουρισμό και ακίνητα, ανάκαμψη ξένων άμεσων επενδύσεων

Προϋπόθεση για ενίσχυση μεγέθυνσης

- Βραχυχρόνια: ισχυρή άνοδος των παραγωγικών επενδύσεων
- Μακροχρόνια: αλλαγή των δομικών χαρακτηριστικών της οικονομίας

Μεικτές τάσεις στο διεθνές περιβάλλον

- Θετική η «ομαλή προσγείωση» της παγκόσμιας οικονομίας, ισχυρό επενδυτικό κλίμα
- Προκλήσεις από υψηλά επιτόκια και πληθωρισμό, γεωπολιτικές εντάσεις, τάσεις διπολισμού, υστέρηση Ευρώπης σε δυναμική

...παραμένει κρίσιμο το στοίχημα της αλλαγής του παραγωγικού υποδείγματος

Εξωτερικές προκλήσεις για την ελληνική οικονομία

- Επιβράδυνση εμπορικών εταίρων, υψηλό κόστος χρήματος, κίνδυνοι στις διεθνείς κεφαλαιαγορές, αναδιάρθρωση παγκόσμιου εμπορίου και πράσινη μετάβαση

Εσωτερικές προκλήσεις και ανισορροπίες

- Αγορά εργασίας: διαρθρωτική ανεργία, αναντιστοιχία προσφοράς και ζήτησης
- Αγορές προϊόντων και υπηρεσιών: βαθμός ανταγωνισμού, εμπόδια εισόδου, εισαγόμενος πληθωρισμός
- Άτυπη οικονομία: κίνητρα προς την τυπική οικονομία, π.χ. μέσα από φορολογία και ασφαλιστικό σύστημα
- Τομεακή διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης: μεταποίηση ως συμπληρωματική κινητήρια δύναμη σε τουρισμό και κατασκευές
- Αποτελεσματικότητα δημόσιου τομέα, με έμφαση στα συστήματα υγείας και εκπαίδευσης
- Ενίσχυση της εξωστρέφειας και των επενδύσεων ως μοχλών στην οικονομική ανάπτυξη μακροχρόνια
- Ευκαιρία αποτελεί η έγκαιρη και αποτελεσματική χρήση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Διεθνές περιβάλλον: σταθερή μεγέθυνση το γ' τρίμηνο

- **Σταθεροποίηση της παγκόσμιας ανάπτυξης το γ' τρίμηνο** με χαμηλό ρυθμό, υπό την επίδραση του **υψηλού πληθωρισμού** και της **νομισματικής σύσφιξης**.
 - Μηδενική ετήσια ανάπτυξη σε Ευρωζώνη (από 0,6% το προηγούμενο τρίμηνο), 2,9% στις ΗΠΑ (από 2,4%), 4,9% στην Κίνα (από 6,3%), 1,6% (από 1,6%) στις χώρες ΟΟΣΑ.
- Ο **πληθωρισμός** στις χώρες του ΟΟΣΑ υποχωρεί σταδιακά φτάνοντας στο 5,4% τον Νοέμβριο παραμένοντας ωστόσο σε υψηλότερα από τα επιθυμητά επίπεδα (στο 6,3% ο δομικός)
 - Οι κεντρικές τράπεζες διατηρούν υψηλά τα επιτόκια, με πρόθεση σταδιακής, αργής μόνο μείωσης το 2024
- Ευμετάβλητο το **οικονομικό κλίμα** παγκοσμίως
 - Νέα εστία **ανάφλεξης στη Μέση Ανατολή, αβεβαιότητα** για τη διάρκεια του **πολέμου στην Ουκρανία**.
 - Έπειτα από άνοδο το τρίτο τρίμηνο, οι **διεθνείς τιμές ενέργειας** υποχώρησαν το τέταρτο τρίμηνο.
- Οι **διεθνείς οργανισμοί** εκτιμούν/προβλέπουν...
 - ΟΟΣΑ: Παγκόσμια ανάπτυξη 2,9% το 2023, 2,7% το 2024.
 - ΕΚΤ: Ανάπτυξη +0,6% στην Ευρωζώνη το 2023, +0,8% (από 1,0% πριν) το 2024. Πληθωριστική πίεση 5,4% (από 5,6%) το 2023 και 2,7% (από 3,2%) το 2024.

Διεθνές περιβάλλον: άμεσες προκλήσεις

Προκλήσεις παγκοσμίως

- Αβεβαιότητα ως προς την εξέλιξη της κρίσης στη Μέση Ανατολή και την ένταση και διάρκεια των επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία
- Αναχαίτιση πληθωριστικών πιέσεων χωρίς την πρόκληση ύφεσης
 - Ανάγκη για συντονισμό νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής
 - Προσδοκία για αργή μείωση των επιτοκίων (FED, EKT), υψηλότερη διάρκεια διατήρησης υψηλού κόστους χρήματος
- Υψηλό δημόσιο χρέος, περιορισμένος δημοσιονομικός χώρος στις ανεπτυγμένες οικονομίες

Προκλήσεις στην Ευρώπη

- Επίμονος δομικός πληθωρισμός
- Επιδράσεις από σύσφιξη νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και από άνοδο στο κόστος δανεισμού
- Αναθεώρηση των δημοσιονομικών κανόνων
- Αποτελεσματική αξιοποίηση Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- Διαφοροποίηση πηγών ενέργειας και ενεργειακή ασφάλεια μεσοπρόθεσμα
- Δυσμενείς δημογραφικές τάσεις

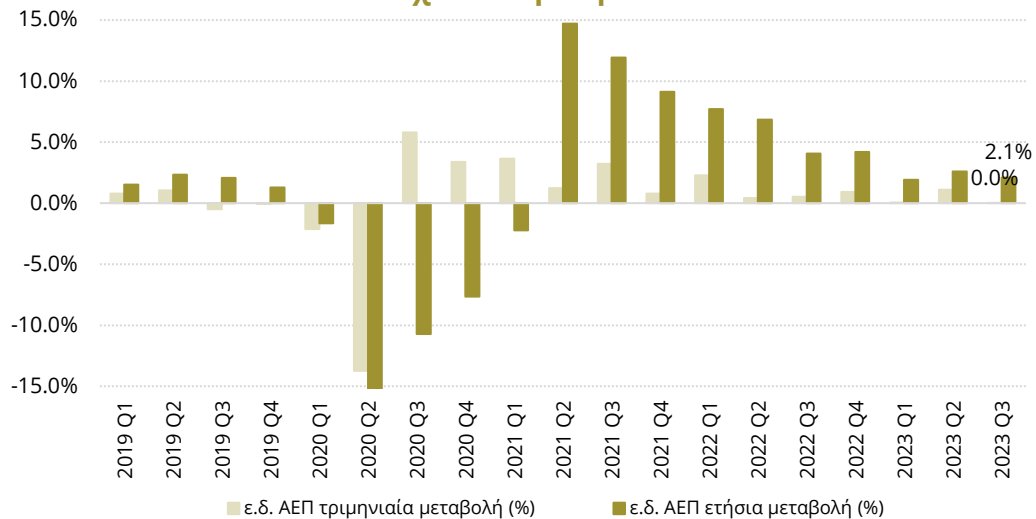
Ελλάδα γ' τρίμ. 2023: Επιβράδυνση της εγχώριας ανάκαμψης

Πραγματικό ΑΕΠ γ' τρίμηνο 2023: +2,1% y/y

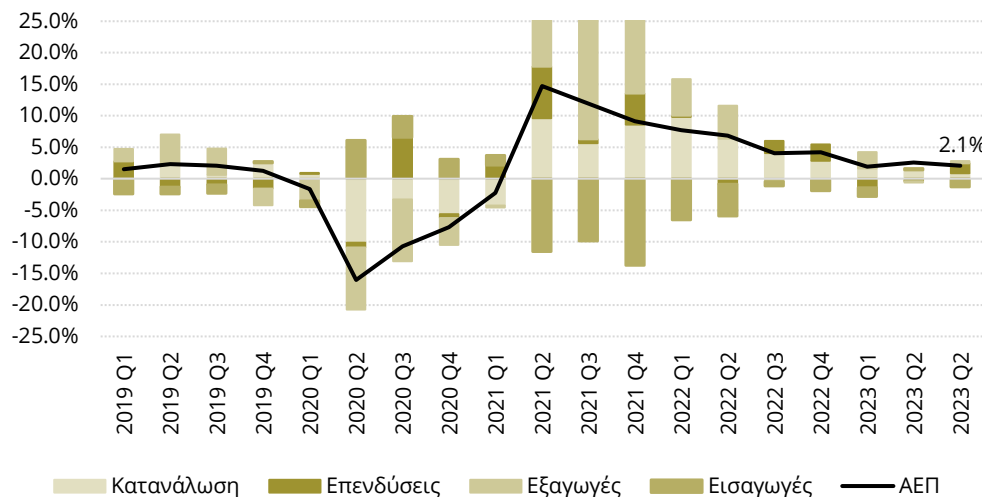
Επιβράδυνση της ανάπτυξης, (από +2,6% y/y στο β' τρίμηνο), λόγω ηπιότερης ετήσιας μεγέθυνσης της ιδιωτικής κατανάλωσης. Ώθηση από επενδύσεις.

<p>Επιβράδυνση κατανάλωσης (ιδιωτική +0,9% y/y, δημόσια -0,7% y/y)</p>	<p>Σημαντική ενίσχυση επενδύσεων (+8,9%y/y, επενδύσεις παγίων +4,9% y/y)</p>	<p>Ανάκαμψη εξαγωγών υπηρεσιών (+2,9% y/y, αγαθών -1,1%y/y)</p>	<p>Ισχυρότερη ενίσχυση εισαγωγών (αγαθών +3,4%y/y, υπηρεσιών +0,8% y/y)</p>	<p>Διαχρονικά υψηλή εξωστρέφεια (82% του ΑΕΠ)</p>
--	--	---	---	---

Εποχικά διορθωμένο ΑΕΠ

Ετήσια % μεταβολή για ε.δ. ΑΕΠ, συνεισφορά σε π.μ. ανά συνιστώσα

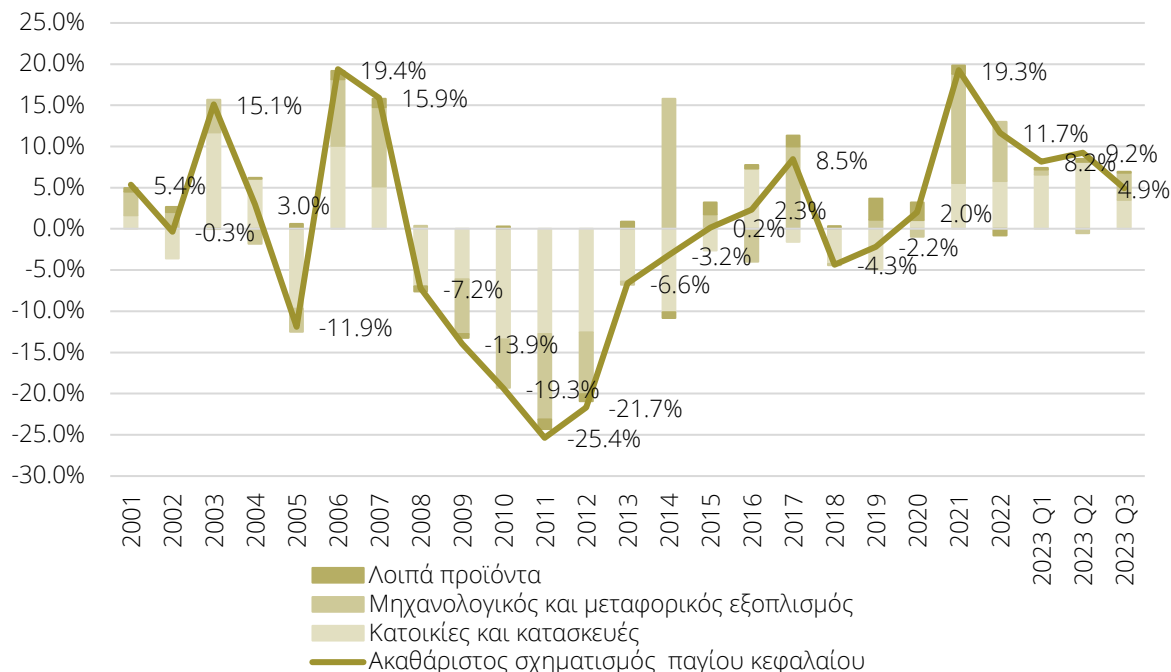
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

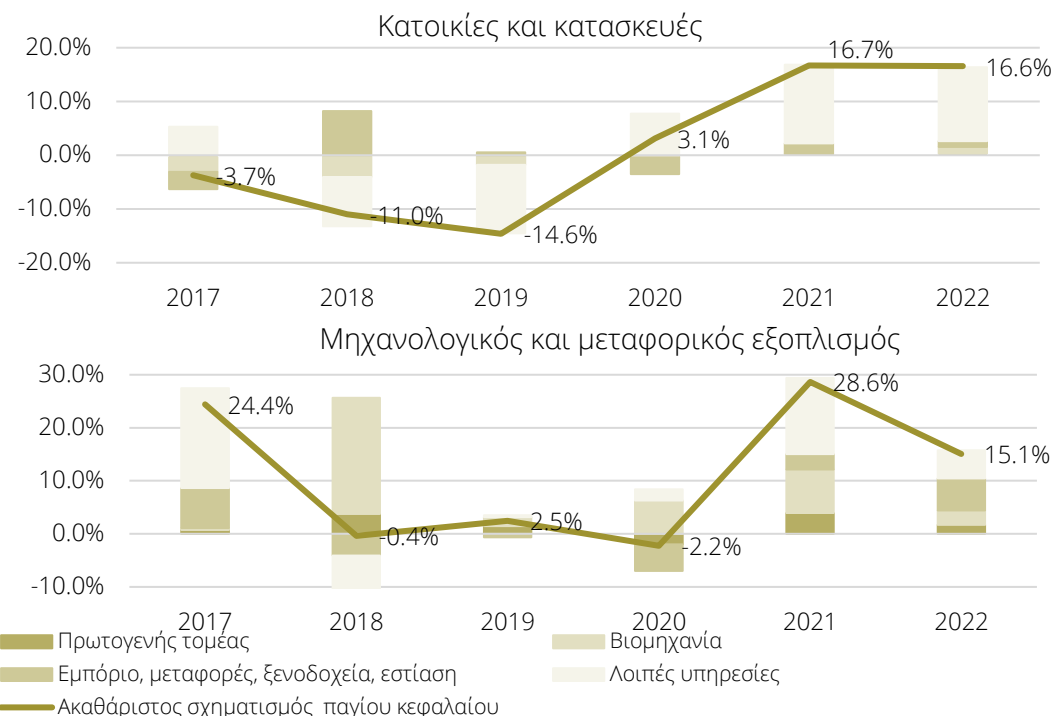

Εξέλιξη του μείγματος των επενδύσεων στην Ελλάδα: μεγάλη η συμβολή των πάγιων επενδύσεων σε Κατοικίες και κατασκευές

Εξέλιξη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου (ε.δ., αλυσωτοί δείκτες όγκου (2015))

Ετήσια % μεταβολή για ε.δ παγίων επενδύσεων, συνεισφορά σε π.μ. ανά παραγωγικό τομέα

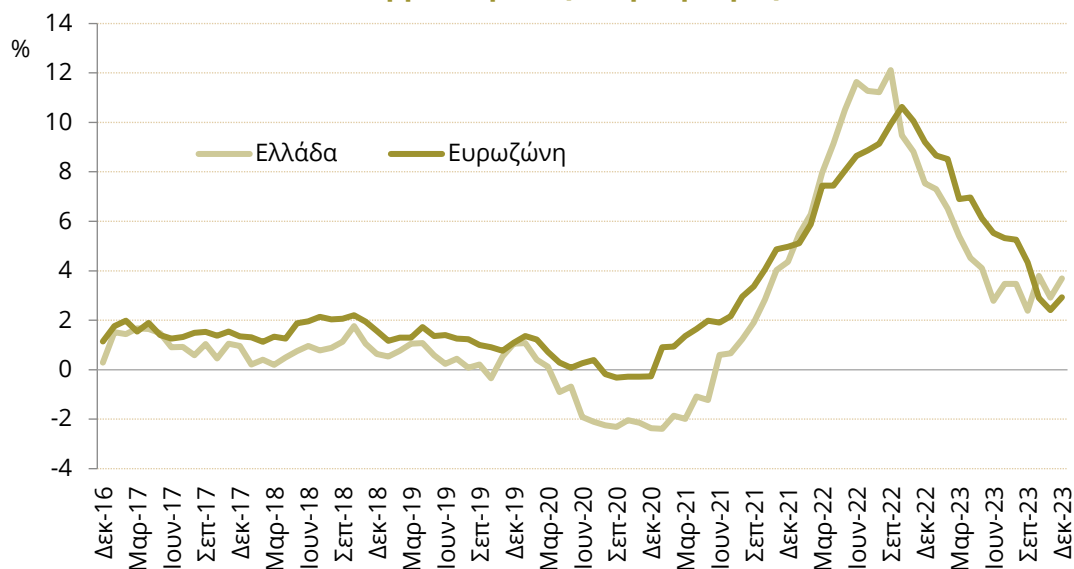

- Σε συνέχεια μιας δεκαετίας πολύ χαμηλών επενδυτικών ροών, οι **επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ανακάμπτουν σταδιακά από τα μέσα του 2020**, στηριζόμενες από τους ευρωπαϊκούς πόρους και τη σταθεροποίηση του πολιτικού και ευρύτερου πλαισίου της εγχώριας οικονομίας.
- Το μείγμα των πρόσφατων παγίων επενδύσεων επικεντρώνεται σε **κατοικίες και κατασκευές**, με τον **μηχανολογικό και μεταφορικό εξοπλισμό** να ακολουθεί.
- Η ανάκαμψη των παγίων επενδύσεων την περίοδο 2017-2022 στηρίχθηκε κατά σειρά **από επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα**, ακολουθούμενες από τη **βιομηχανία** και λιγότερο από τον πρωτογενή τομέα.

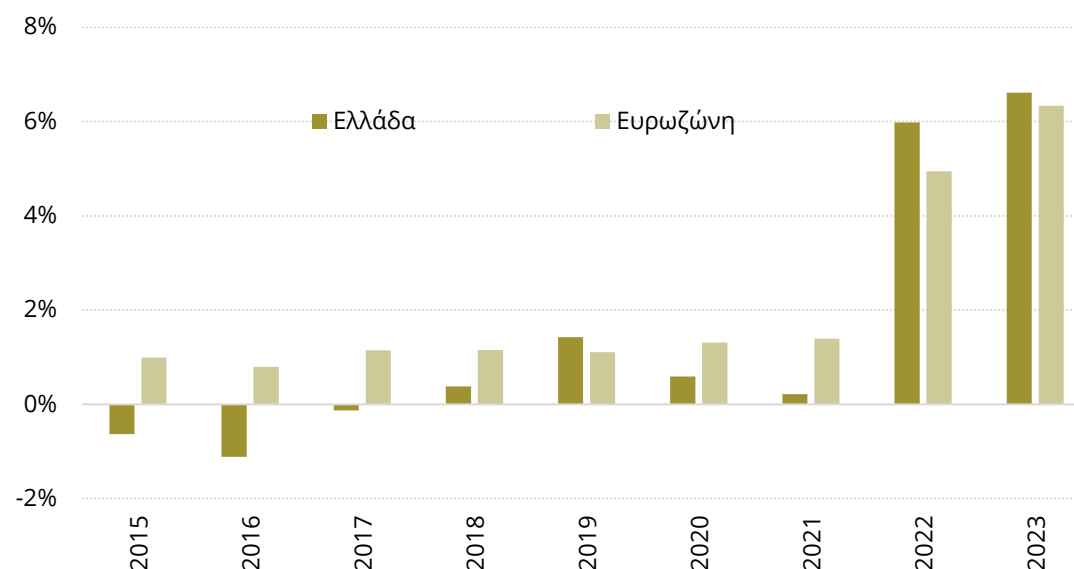

Αποκλιμάκωση του πληθωρισμού (ΔΤΚ) το 2023 στο 3,5%, από 9,6% πρόπερσι: μείωση των τιμών στα ενεργειακά αγαθά, σταθερή η υψηλή άνοδος στα τρόφιμα

Εναρμονισμένος Πληθωρισμός

ΕνΔΤΚ χωρίς ενεργειακά προϊόντα με σταθερούς φόρους

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Ευρωζώνη: Αποκλιμάκωση πληθωρισμού το 2023, 5,5% από 8,4% ένα έτος πριν.

Ελλάδα: Άνοδος του εγχώριου Δείκτη Τιμών 3,5% τον Δεκέμβριο του 2023 από 3,0% τον Νοέμβριο του προηγούμενου έτους.

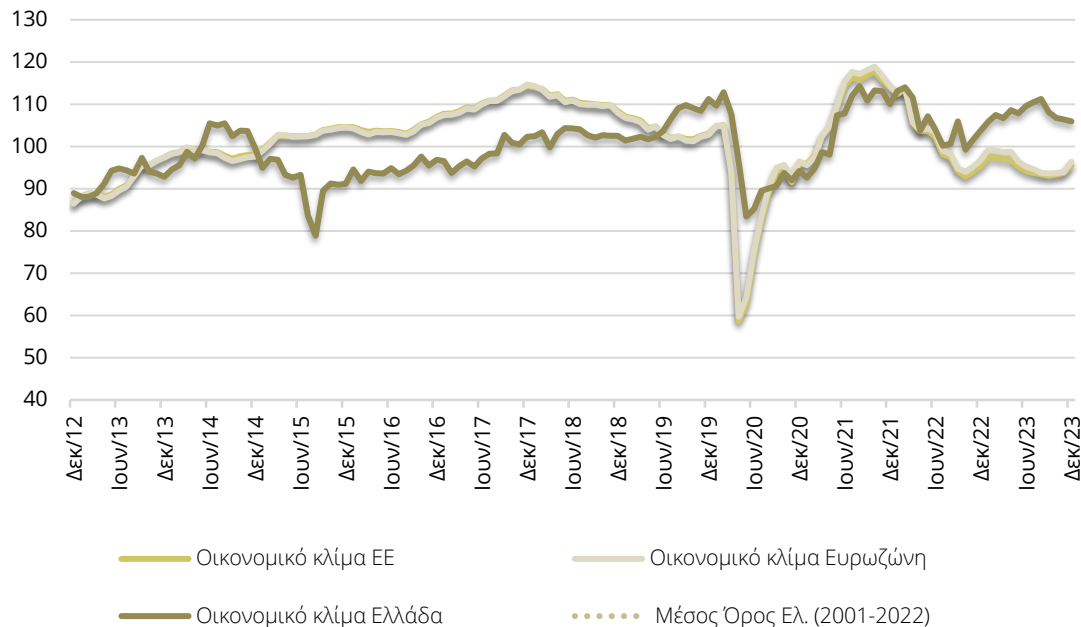
- Για το σύνολο του 2023: **Ρυθμός μεταβολής ΕνΔΤΚ +4,2%**, έναντι 9,3% το 2022, αποκλειστικά από την αυξητική επίδραση μη ενεργειακών αγαθών (6,5%). Αρνητική η επίδραση των ενεργειακών αγαθών (-2,3%), ενώ μηδενική ήταν η επίδραση από έμμεσους φόρους.

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (Ιαν. – Νοε. 2023): Εξασθένιση 7,1%, λόγω των ενεργειακών αγαθών, έναντι ανόδου 37,0% ένα έτος πριν.

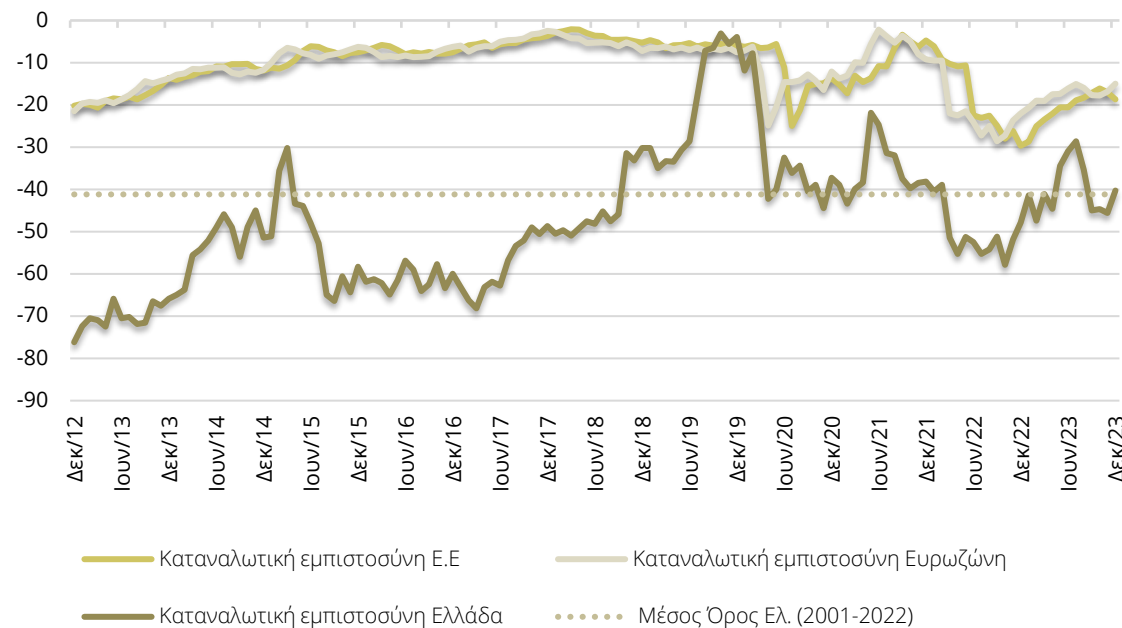

Μικρή εξασθένιση οικονομικού κλίματος το δ' τρίμηνο του 2023, ήπια υψηλότερα από πέρυσι

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Σημαντική βελτίωση της Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης εντός του 2023, σε σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα ωστόσο από την Ευρωζώνη.

Βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας: δυναμική σε κατασκευές και τουρισμό, ανθεκτικότητα σε βιομηχανία, κάμψη στο λιανεμπόριο

Βιομηχανία

- Ενίσχυση βιομηχανικής παραγωγής κατά 2,0% στο ενδεκάμηνο του 2023. Επιβράδυνση της ενίσχυσης σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2022 (2,7%).

Κατασκευές

- Άνοδος της παραγωγής στις Κατασκευές κατά 13,9% στο πρώτο εννεάμηνο του 2023, σε συνέχεια 20,7% στην ίδια περίοδο του 2022.
- Αύξηση στην παραγωγή Οικοδομικών Έργων κατά 17,2% (αντί 13,4% το 2022).

Τουρισμός

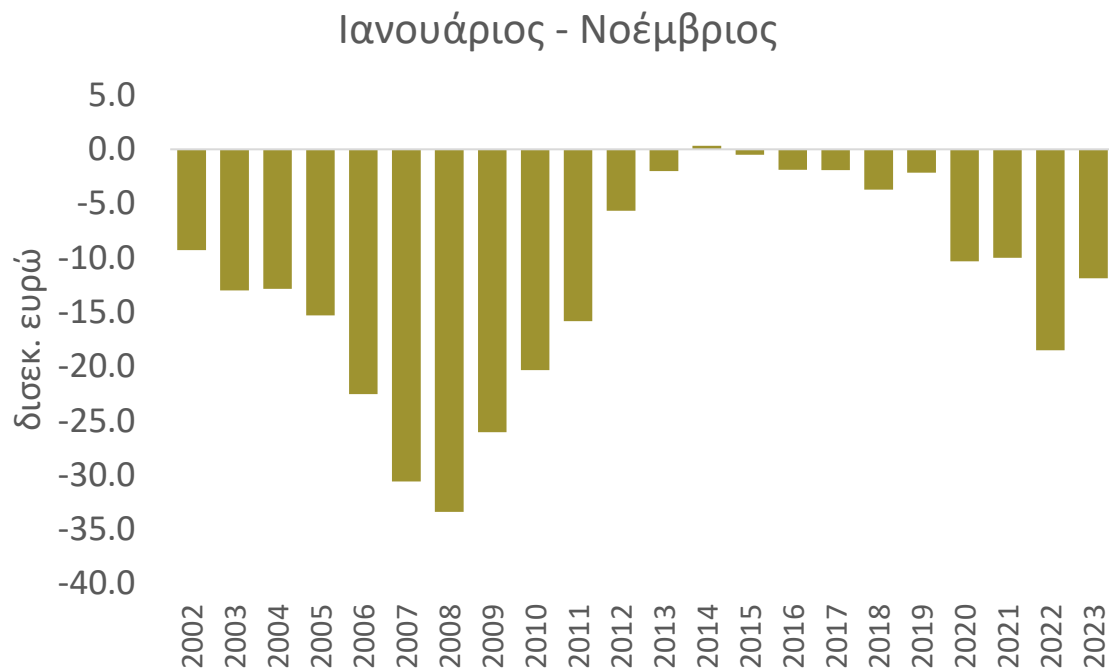
- Συνεχίζεται η αύξηση του κύκλου εργασιών στον τουρισμό - ετήσια αύξηση 5,7% στο γ' τρίμηνο του 2023. Τα έσοδα από ταξιδιωτικές υπηρεσίες ξεπέρασαν τα €20 δισεκ. στο 11-μηνο, που αποτελεί ιστορικά υψηλή επίδοση.

Λιανικό Εμπόριο

- Μείωση 3,7% στον όγκο του Λιανικού Εμπορίου στο δεκάμηνο του 2023 αντί αύξησης κατά 4,0% την ίδια περίοδο του 2022.
- Ανάκαμψη προσδοκιών στο σύνολο του 2023.

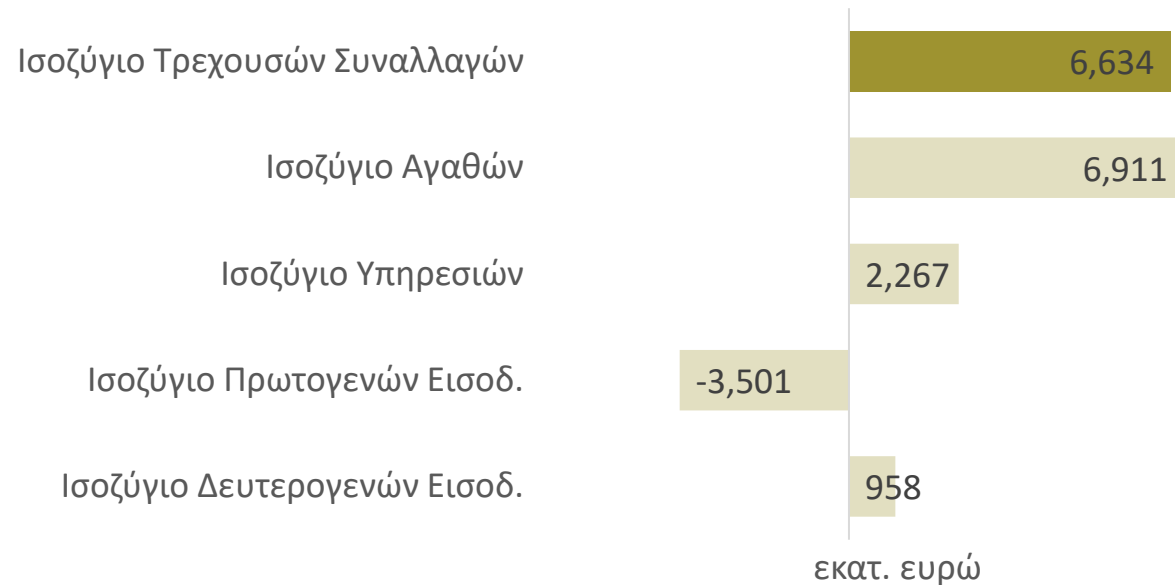

Σημαντική διόρθωση του ελλείμματος στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) στο πρώτο 11 μήνο του 2023, στα €11,9 δισεκ., έναντι €18,5 δισεκ. το 2022

Πηγή: ΤτΕ

Μεταβολή 2022/2023

- Σημαντική αποκλιμάκωση **του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών** κατά €6,9 δισεκ., με πτώση εξαγωγών και μεγαλύτερη υποχώρηση εισαγωγών.
- Το 90% της διόρθωσης του ισοζυγίου προέρχεται από τα καύσιμα.
- **Βελτίωση στο πλεόνασμα υπηρεσιών**, με ενίσχυση εισπράξεων από τον Τουρισμό κατά €2,7 δισεκ. και μείωση των μεταφορικών εισπράξεων κατά €2,3 δισεκ. **Ιστορικά υψηλό επίπεδο** των τουριστικών εισπράξεων στα €20,1 δισεκ.
- **Επιδείνωση στα πρωτογενή εισοδήματα**, λόγω εκροής εισοδημάτων (κέρδη, τόκοι, μερίσματα).
- **Βελτίωση στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων.**

Δημόσια οικονομικά: καλύτερα από τον ταμειακό στόχο το 2023, στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα το 2024

Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού Ιαν.-Νοε. 2023

- Έλλειμμα €1,03 δισεκ. (στόχος €3,0 δισεκ.)
- Πρωτογενές πλεόνασμα €5,8 δισεκ. (στόχος €3,8 δισεκ.)

Βελτίωση σε σχέση με πέρυσι λόγω υψηλότερων εσόδων (+10,2%)

Υπέρβαση στόχου κυρίως από τις δαπάνες (-€1,77 δισεκ.)

- Αύξηση στις περισσότερες κατηγορίες εσόδων σε σχέση με πέρυσι
- Ετεροχρονισμός πληρωμών των δαπανών

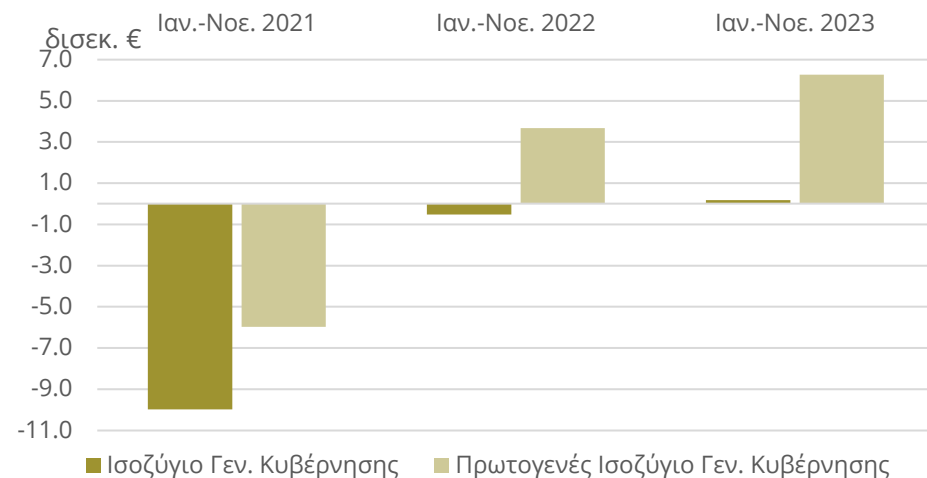
Ισοζύγιο & Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)

	2022	2023 (εκτ.)	2024 (στόχος)
Ισοζύγιο	-2,4%	-2,1%	-1,1%
Πρωτογενές Ισοζύγιο	0,1%	1,1%	2,1%
Χρέος	172,6%	160,3%	152,3%

Κρατικός Προϋπολογισμός 2024 (στόχος)

- Έλλειμμα €6,3 δισεκ. ή 2,7% του ΑΕΠ
- Πρωτογενές πλεόνασμα €2,5 δισεκ. ή 1,1% του ΑΕΠ

Ταμειακό ισοζύγιο Γενικής κυβέρνησης

Πηγή: ΥΠΟΙΚ

Το ποσοστό ανεργίας έχει υποχωρήσει σε χαμηλό 14-ετίας

Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα

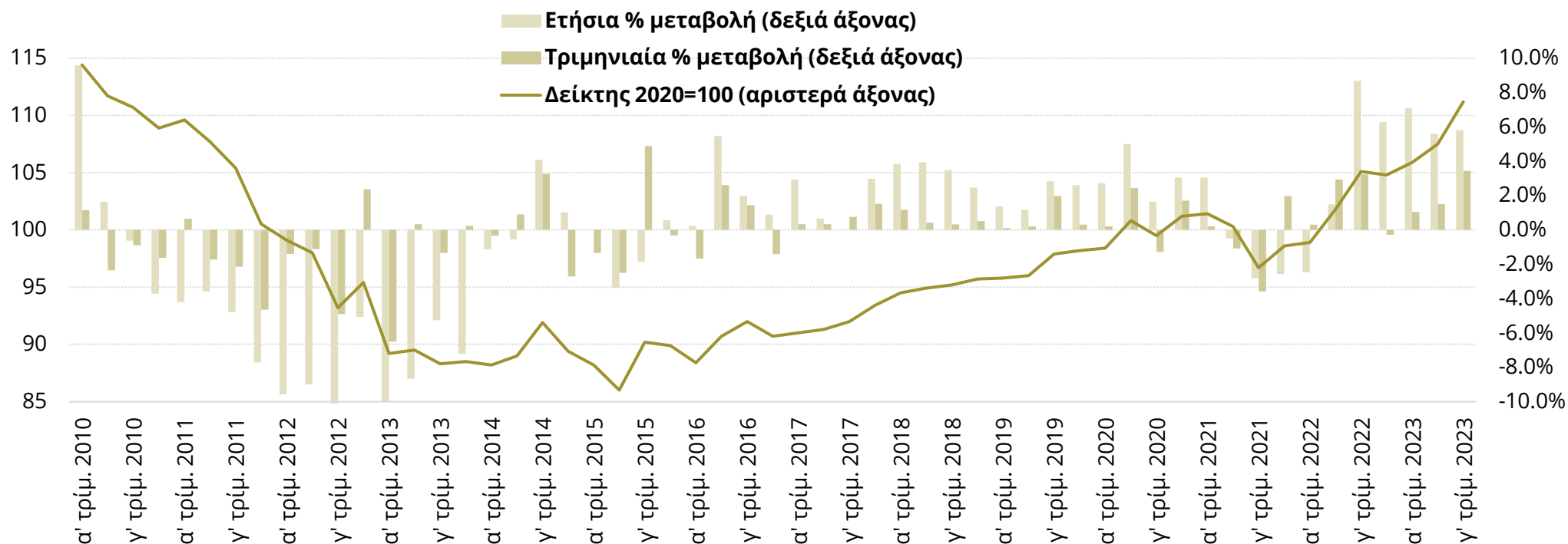
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Στο 10,8% το ποσοστό ανεργίας το γ' τρίμ. του 2023 από 11,6% το γ' τρίμ. του 2022 και 13,0% το γ' τρίμ. του 2021.
- **Αύξηση απασχόλησης** σε τομείς όπως **Κατασκευές** (+25,0 χιλ. απασχολούμενοι), Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (+19,3 χιλ.), Γεωργία, δασοκομία και αλιεία (+19,0 χιλ.).
- **Μείωση της απασχόλησης** σε τομείς όπως **Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο** (-22,5 χιλ.), Εκπαίδευση (-16,1 χιλ.).
- Θετικό το ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων κατά 116,7 χιλ. άτομα για το σύνολο του 2023 και υψηλότερο συγκριτικά με το θετικό ισοζύγιο για το σύνολο του 2022 (+72,9 χιλ.).

Η αύξηση στο μισθολογικό κόστος ενισχύθηκε το γ' τρίμηνο του 2023

Εξέλιξη εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους, τρέχουσες τιμές

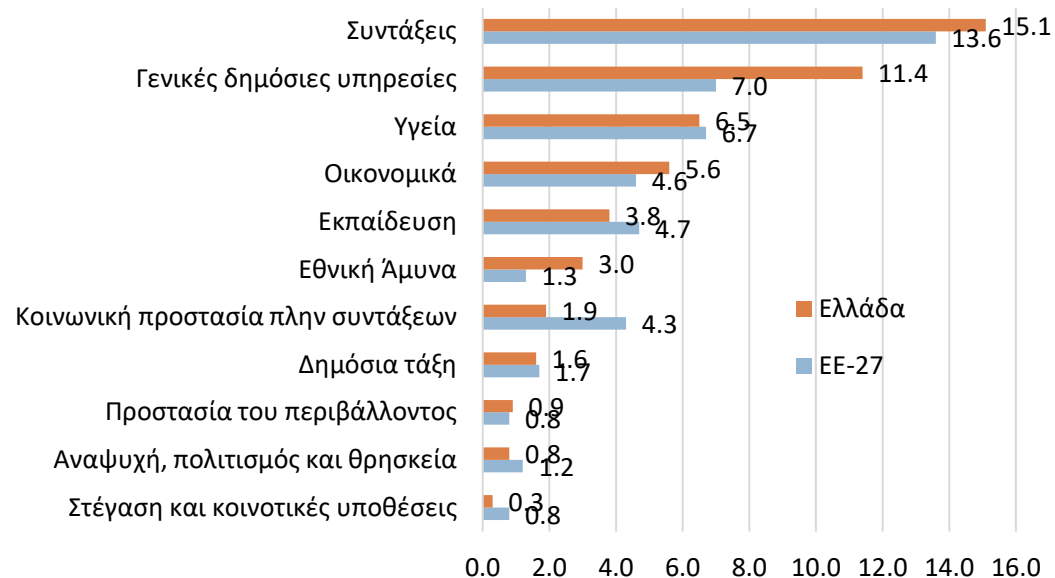
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ & Eurostat

- Το γ' τρίμηνο του 2023, το μισθολογικό κόστος αυξήθηκε ετησίως κατά 5,8%, κατά 3,4% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.
- **Από τις αρχές του 2022, η σωρευτική αύξηση του μισθολογικού κόστους (12,8%) υπολείπεται οριακά της αύξησης του ΔΤΚ την ίδια περίοδο (13,4%).**

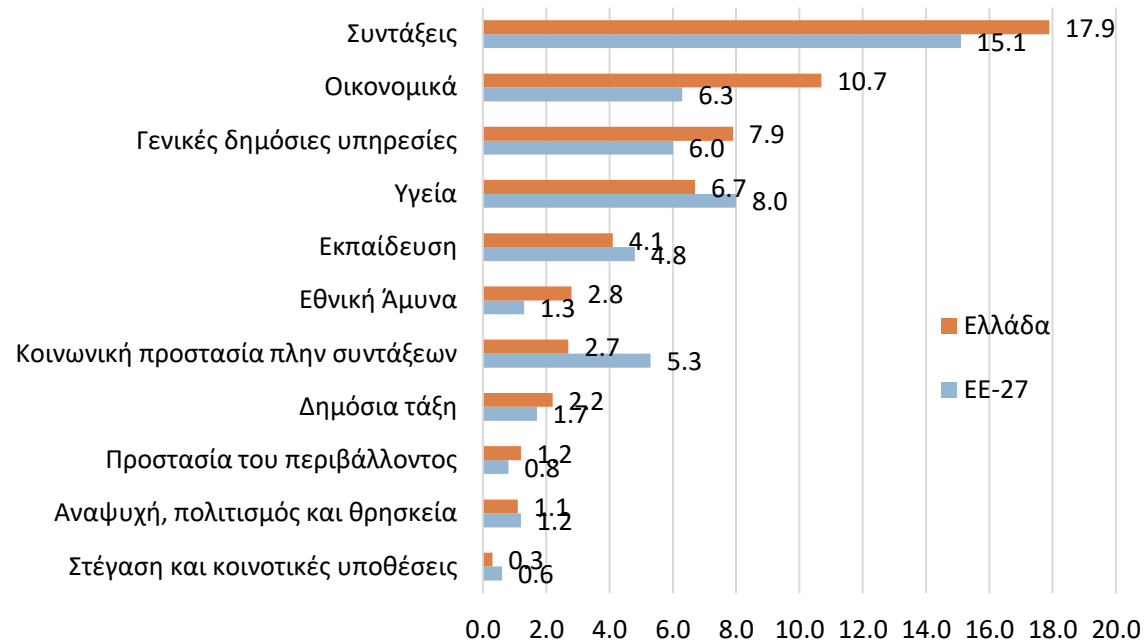

Στην Ελλάδα διατηρούνται υψηλότερες δημόσιες δαπάνες σε σχέση με τον μ.ό. στην ΕΕ, ως % του ΑΕΠ

Δαπάνη γενικής κυβέρνησης ανά κατηγορία, % του ΑΕΠ, 2008

Δαπάνη γενικής κυβέρνησης ανά κατηγορία, % του ΑΕΠ, 2021

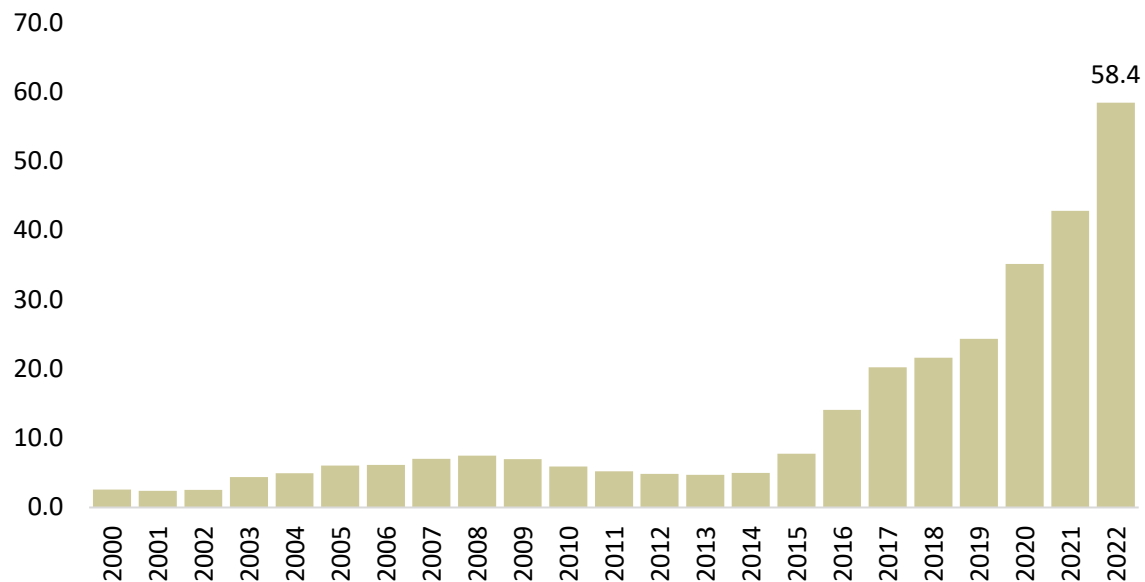
Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

- **Υψηλότερες** δαπάνες σε **συντάξεις, εθνική άμυνα, οικονομικές υποχρεώσεις και γενικές δημόσιες υπηρεσίες**, δηλαδή αμοιβές δημοσίων υπαλλήλων και κόστος εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους.
- **Χαμηλότερες** δημόσιες δαπάνες σε **εκπαίδευση, υγεία και κοινωνική προστασία πλην συντάξεων** (ανεργία, οικογενειακές πολιτικές, κ.α.).
- Μια σύγκλιση με τον μέσο όρο στην ΕΕ27 στους τομείς δαπανών για οικονομικές και γενικές δημόσιες υπηρεσίες θα μπορούσε σταδιακά να απελευθερώσει δημοσιονομικούς πόρους άνω των 6 π.μ. του ΑΕΠ ετησίως, με ευεργετικές προοπτικές για τους τομείς δημόσιας υγείας, εκπαίδευσης και κοινωνικής προστασίας πέρα των συντάξεων, όπου παρατηρείται διαχρονικά υστέρηση.

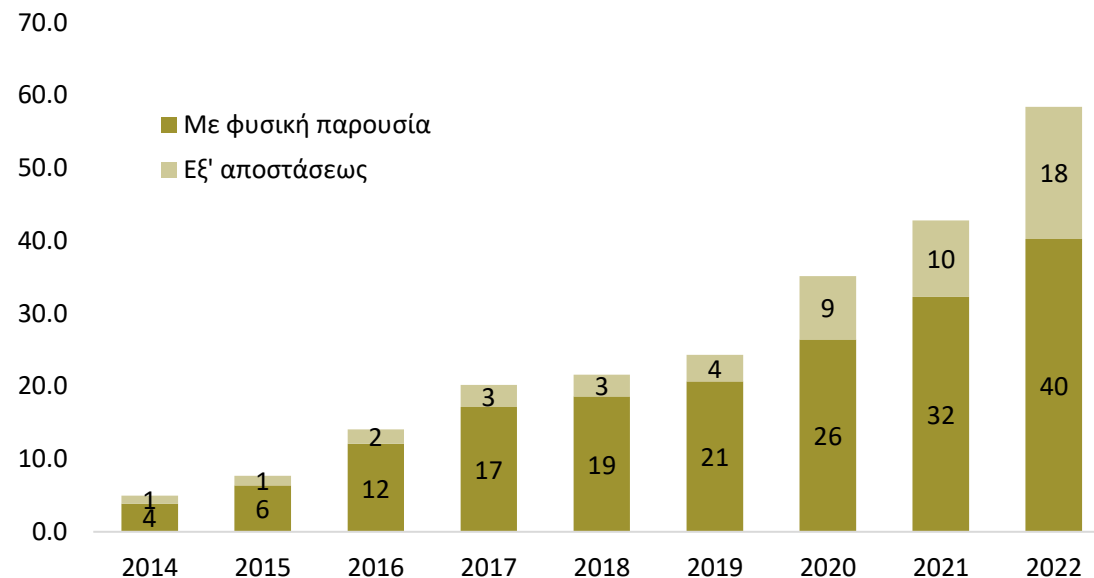

Η εξάπλωση των καρτών πληρωμών στην Ελλάδα την περίοδο 2015-2022 ήταν η ταχύτερη στην Ευρώπη

Συνολική αξία συναλλαγών με κάρτες πληρωμών, Ελλάδα 2000-2022 (€ δισεκ.)

Αξία συναλλαγών με κάρτες ανά κανάλι πληρωμών, Ελλάδα 2014-2022 (€ δισεκ.)

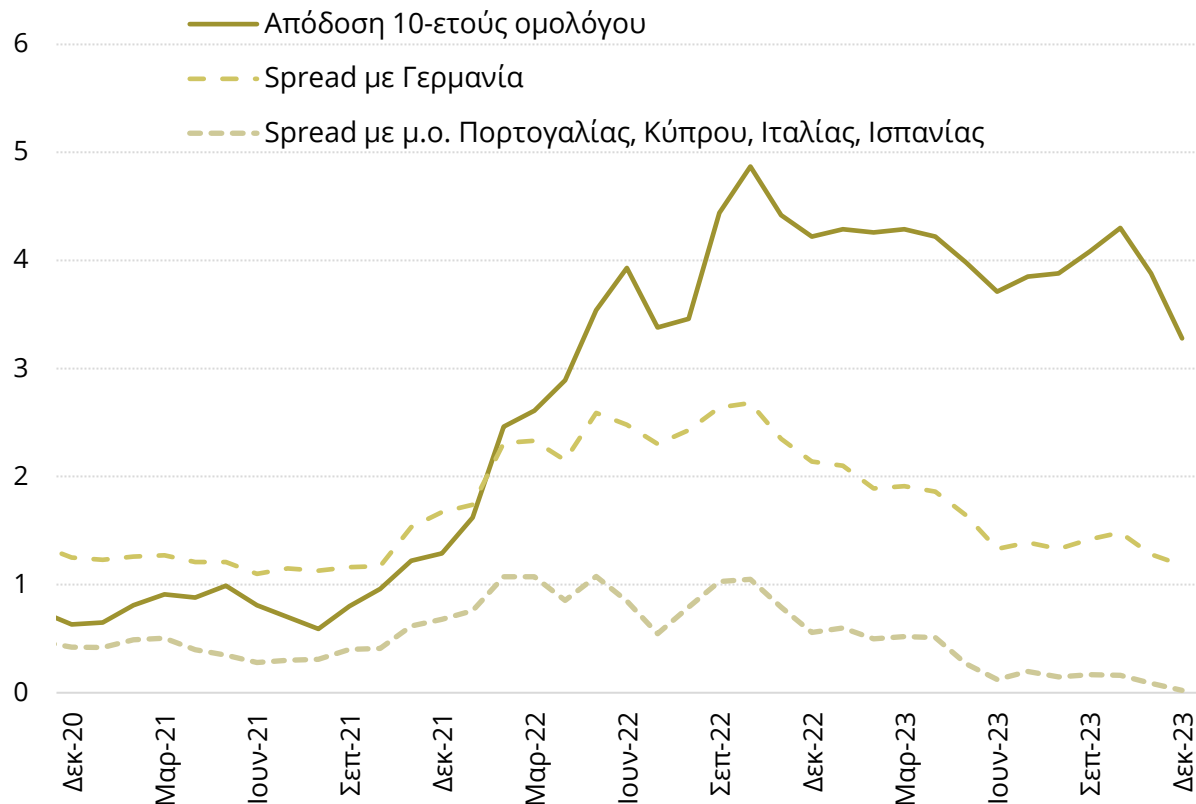
Πηγή: EKT, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

- Το 2022 σημειώθηκε περαιτέρω εντυπωσιακή αύξηση στην **αξία των συναλλαγών με κάρτες**, κατά 36,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, σε επίπεδο που αντιστοιχεί στο 42,2% της συνολικής κατανάλωσης των ελληνικών νοικοκυριών το ίδιο έτος.
- Το **κανάλι των εξ αποστάσεως συναλλαγών** έχει ενισχυθεί μετά την πανδημία, σε σύγκριση με τις συναλλαγές που απαιτούν φυσική παρουσία, αντιπροσωπεύοντας πλέον σχεδόν 1 στις 3 συναλλαγές το 2022 από περίπου 1 στις 6 συναλλαγές το 2015.
- Καθώς η δυναμική της εξάπλωσης των ηλεκτρονικών πληρωμών θα φθίνει τα επόμενα χρόνια, είναι κρίσιμο να ενισχυθούν **θετικά κίνητρα** για τη **στοχευμένη χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών** σε συναλλαγές που παραμένουν στην ανεπίσημη οικονομία.

Το κόστος νέου δανεισμού του ελληνικού δημοσίου κινήθηκε πτωτικά στα τέλη του 2023...

Απόδοση και spread 10-ετούς ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου (%)

Πηγή: ΕΚΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

...μειώνοντας την απόκλιση από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης, σε συνέχεια της ανάκτησης της επενδυτικής βαθμίδας. Για τον **τραπεζικό τομέα:**

Θετικές εξελίξεις: Μείωση των ΜΕΔ, βελτίωση οργανικής κερδοφορίας τραπεζών, συμφωνία για επέκταση του δανειακού σκέλους του «Ελλάδα 2.0»

Αρνητικές εξελίξεις: Μειωμένες καθαρές νέες πιστώσεις προς επιχειρήσεις το 2023, πιστωτική συρρίκνωση προς νοικοκυριά, κόπωση στις ιδιωτικές καταθέσεις, αύξηση της έκθεσης σε κρατικά ομόλογα

Πρόκληση και ευκαιρία: Υψηλό απόθεμα κόκκινων δανείων εντός και εκτός τραπεζικών ισολογισμών

Μακροοικονομικές προβλέψεις 2024

Βασικό Σενάριο 2024

- Η οικονομία της Ευρωζώνης ακολουθεί το βασικό σενάριο της ΕΚΤ (Δεκέμβριος 2023) για ανάπτυξη 0,6% το 2023 (από 0,7% πριν τρεις μήνες) και 0,8% το 2024 (από 1,0%) και πληθωρισμό 2,7% το 2024 (από 3,2%), ενεργειακές τιμές και επιτόκια.
- Τα επιτόκια ακολουθούν την τάση των σημερινών προθεσμιακών συμβολαίων, δηλαδή το Euribor σταδιακά υποχωρεί από κοντά στο 3,9% στην αρχή του έτους προς την περιοχή του 2,6% στα τέλη του 2024.
- Ο πόλεμος στην Ουκρανία συνεχίζεται σε παρεμφερή ένταση με αυτή του 2023. Παρά τη γεωπολιτική αστάθεια στη Μέση Ανατολή, οι διεθνείς τιμές των ενεργειακών αγαθών αναμένεται να παραμείνουν σχετικά σταθερές το 2024, ακολουθώντας το βασικό σενάριο της ΕΙΑ.
- Έγκαιρη εφαρμογή του αναθεωρημένου Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το 2024 χωρίς περαιτέρω καθυστερήσεις.
- Ο πληθωρισμός στην Ελλάδα θα κυμανθεί ελαφρά υψηλότερα από τον μ.ό. στην ΕΖ το 2024.
- Ο εισερχόμενος τουρισμός το 2023 κατέγραψε ετήσια άνοδο σε σχέση με το 2019. Για το 2024, αναμένεται διατήρηση των θετικών επιδόσεων του σε πραγματικούς όρους.

Εκτιμήσεις 2023

- **Ανάπτυξη:** $\approx 2,2\%$
- Ιδιωτική κατανάλωση: $\approx 1,3\%$
- Δημόσια κατανάλωση: $\approx 0,9\%$
- Επενδύσεις (Πάγιες): $\approx 3,2\%$ (7,3%)
- Εξαγωγές: $\approx 2,3\%$
- Εισαγωγές: $\approx 1,1\%$
- **Ανεργία:** $\approx 11,2\%$
- **Πληθωρισμός:** $\approx 4,2\%$

Προβλέψεις 2024

- **Ανάπτυξη:** $\approx 2,4\%$
- Ιδιωτική κατανάλωση: $\approx 1,3\%$
- Δημόσια κατανάλωση: $\approx -0,8\%$
- Επενδύσεις (Πάγιες): $\approx 10,8\%$ (11,0%)
- Εξαγωγές: $\approx 2,6\%$
- Εισαγωγές: $\approx 2,2\%$
- **Ανεργία:** $\approx 10,5\%$
- **Πληθωρισμός:** $\approx 2,8\%$

Κίνδυνοι και θετικές προοπτικές

Κίνδυνοι

- Περαιτέρω γεωπολιτική και οικονομική αστάθεια σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο (πόλεμος στην Ουκρανία, Μέση Ανατολή, εκλογές στις ΗΠΑ, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο).
- Επιφυλακτικότητα για μεγαλύτερη διάρκεια της περιόδου υψηλότερων επιτοκίων.
- Υψηλό έλλειμμα στο εξωτερικό ισοζύγιο, με διαρθρωτικά χαρακτηριστικά.
- Σταδιακά σφιχτότεροι δημοσιονομικοί στόχοι. Παραμένει στενή η φορολογική βάση στην Ελλάδα.
- Απώλεια ανταγωνιστικότητας λόγω υψηλότερου του μ.ό. της Ευρωζώνης δομικού πληθωρισμού μετά τα μέσα του 2022. Επίμονος πληθωρισμός σε αγαθά πρώτης ανάγκης, όπως τρόφιμα, αν και χαμηλότερος από τον μ.ό. της ΕΖ.
- Υψηλό επιτοκιακό spread δανείων-καταθέσεων και συστηματικά αρνητικός ρυθμός αποταμίευσης των νοικοκυριών.
- Κίνδυνος για νέα έξαρση ληξιπρόθεσμων οφειλών και ΜΕΔ, λόγω ανόδου επιτοκίων και κόστους διαβίωσης. Εμπόδιο στην ανακατανομή των πόρων τα κόκκινα δάνεια εντός και εκτός τραπεζικών ισολογισμών.
- Μείγμα επενδύσεων: Επενδύσεις σε Κατοικίες/Κατασκευές και μεταφορικό εξοπλισμό, μείωση στους άλλους τομείς.

Θετικές προοπτικές

- Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης ενισχύει την εμπιστοσύνη προς την ελληνική οικονομία και δημιουργεί προοπτικές για διεύρυνση της επενδυτικής βάσης.
- Η επιτάχυνση στην υλοποίηση του αναθεωρημένου Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σε συνδυασμό με την επέκταση του δανειακού του σκέλους και το Repower EU, δύνανται να «ξεκλειδώσουν» διεθνή κεφάλαια για παραγωγικές και περισσότερο μακροχρόνιες επενδύσεις.
- Στοιχείο η ενισχυμένη εξωστρέφεια της οικονομίας, με σταδιακή βελτίωση του εξωτερικού ισοζυγίου.
- Μεταρρυθμίσεις με μεσοπρόθεσμο ορίζοντα 2024-2027 δύνανται να αυξήσουν την παραγωγικότητα η οποία αποκλίνει από τον μέσο όρο στην Ευρώπη.
- Η μείωση των ΜΕΔ σε επίπεδο συνόλου οικονομίας θα απελευθερώσει παραγωγικούς πόρους προς αποδοτικότερη κατανομή τους.
- Σημαντικό ύψος ανεκτέλεστου υπολοίπου κατασκευαστικών έργων.

Ειδική μελέτη*

«Το αποτύπωμα του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης στην ελληνική οικονομία»

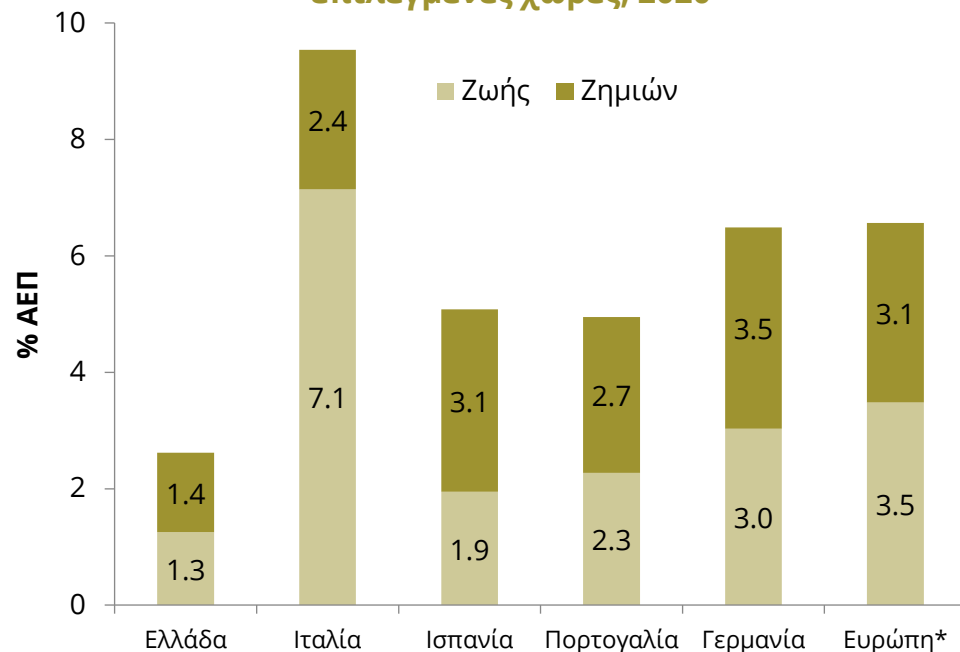
*Μελέτη του ΙΟΒΕ (2023), για λογαριασμό της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος

Διαθέσιμη [εδώ](#)

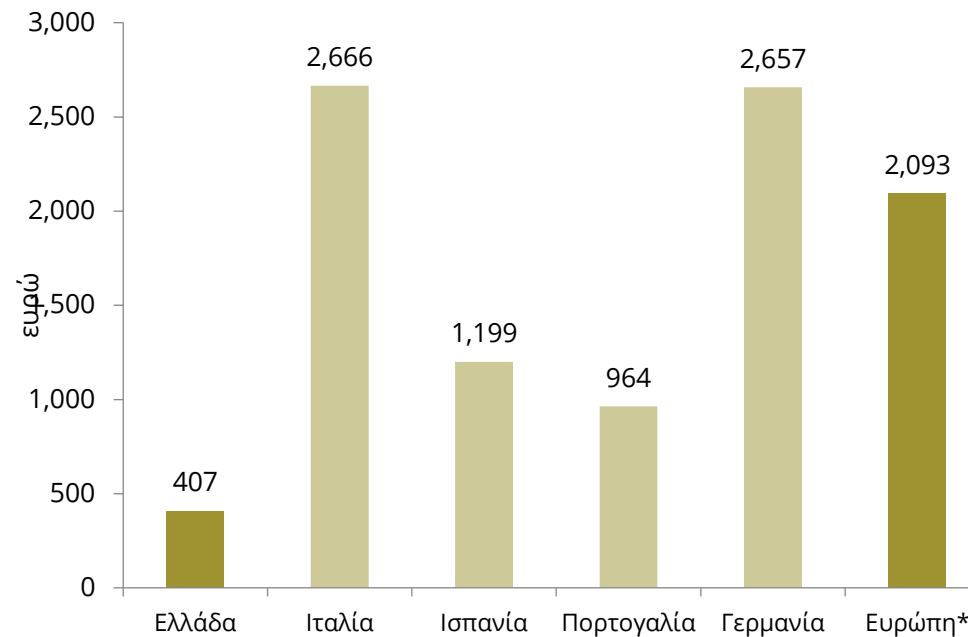

Ο βαθμός διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα παραμένει αναλογικά πολύ μικρός, σε σχέση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες

Ασφάλιστρα ως ποσοστό του ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες, 2020

Κατά κεφαλή ασφάλιστρα ζωής και ζημιών, 2020

Πηγή: Insurance Europe, Eurostat. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

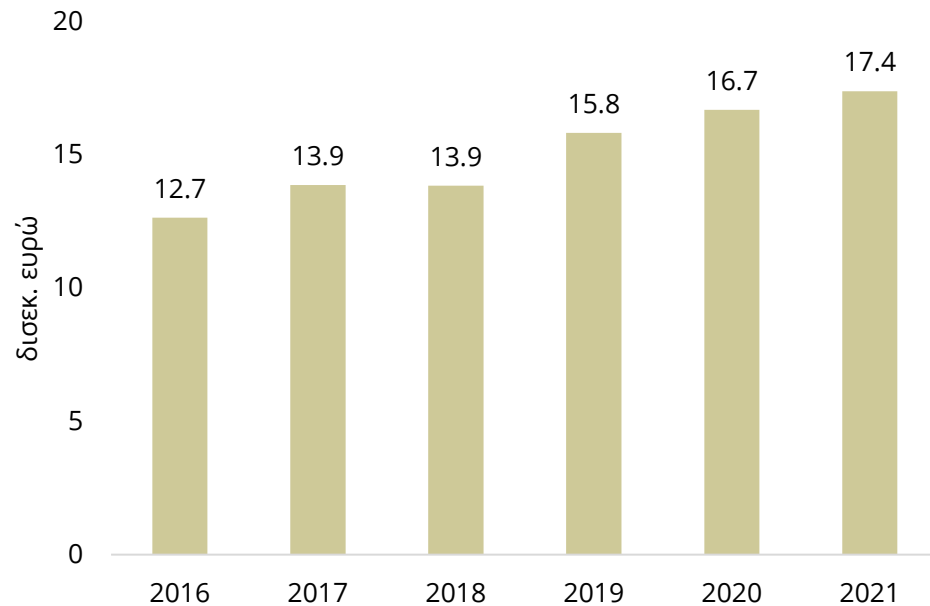
*Η Ευρώπη περιλαμβάνει τις ΕΕ-27, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία και Τουρκία.

Τα ασφάλιστρα ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι χαμηλότερα στην Ελλάδα και στους δύο κλάδους ασφάλισης (ζημιών και ζωής), ενώ οι ασφαλίσεις ζημιών καλύπτουν μεγαλύτερο τμήμα του συνόλου της αγοράς. Μεγαλύτερη απόσταση της Ελλάδας εντοπίζεται στον βαθμό ανάπτυξης των ασφαλίσεων ζωής.

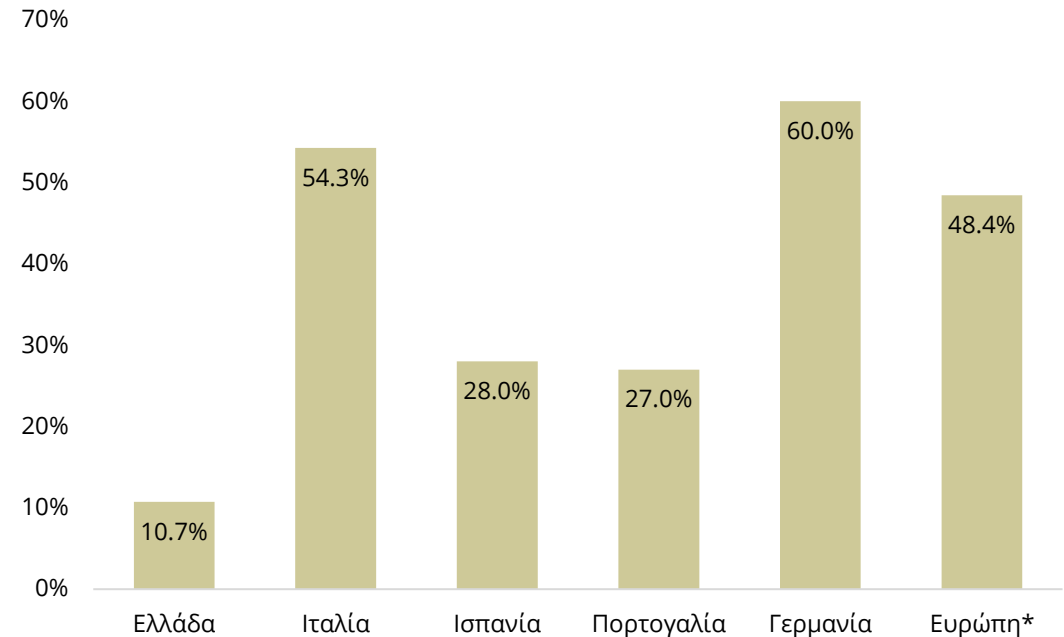

Οι χρηματοοικονομικές επενδύσεις των ασφαλιστικών επιχειρήσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα αυξάνονται συστηματικά τα πρόσφατα έτη, σε €17,4 δισ. το 2021...

Χρηματοοικονομικές επενδύσεις ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, 2016-2021

Χρηματοοικονομικές επενδύσεις ασφαλιστικών επιχειρήσεων προς ΑΕΠ, 2020

Πηγή: Οικονομικά στοιχεία ασφαλιστικών επιχειρήσεων ΕΑΕΕ, Insurance Europe. Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

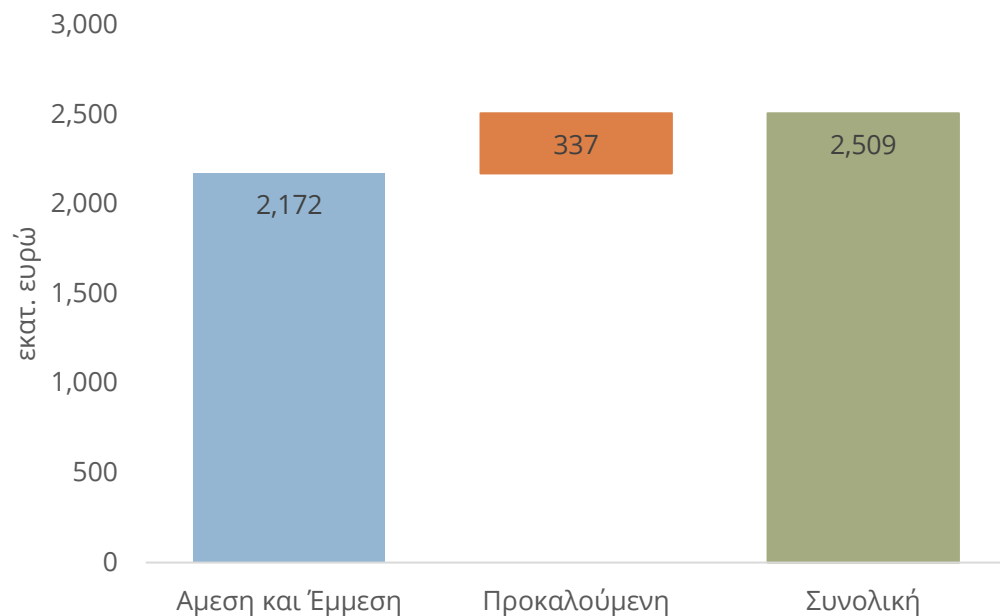
*Η Ευρώπη περιλαμβάνει τις ΕΕ-27, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Νορβηγία, Ισλανδία και Τουρκία.

...ωστόσο, παραμένουν σημαντικά χαμηλότερες από την υπόλοιπη Ευρώπη, αναλογικά με το ΑΕΠ. Η χαμηλή βάση δημιουργεί ευκαιρίες για τη δυνατότητα σημαντικής συμβολής του κλάδου για την ανάκαμψη των επενδύσεων στο σύνολο της οικονομίας.

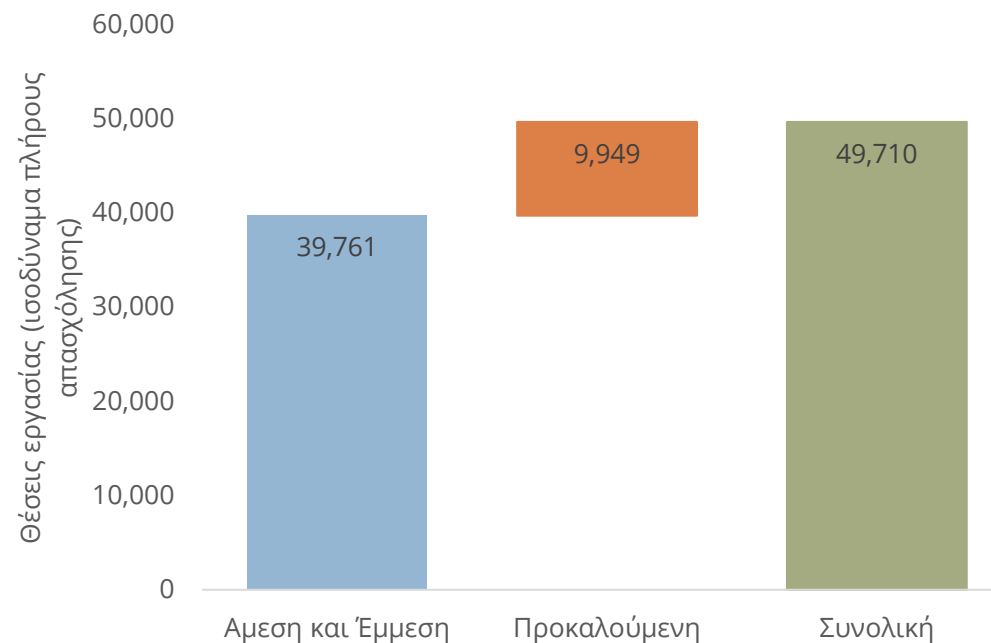

Η συνολική συμβολή του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης εκτιμάται σε €2,5 δισ. το 2022, με σημαντική ευκαιρία για περαιτέρω συμβολή σε περίπτωση σύγκλισης με την Ευρώπη

Συνολική επίδραση της ιδιωτικής ασφάλισης στο ΑΕΠ, 2022

Συνολική επίδραση της ιδιωτικής ασφάλισης στην απασχόληση, 2022

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE στη βάση υποδείγματος εισροών-εκροών.

Η συνολική συμβολή της ιδιωτικής ασφάλισης στην εγχώρια απασχόληση εκτιμάται σε 49,7 χιλιάδες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης το 2022.

Κύρια ευρήματα

Σε χώρες με υψηλότερο **κατά κεφαλήν ΑΕΠ** ανά την Ευρώπη, καταγράφεται υψηλότερη δραστηριότητα και συμμετοχή του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης στην οικονομία.

Ο **βαθμός διείσδυσης της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα** παραμένει αναλογικά πολύ μικρός, σε σχέση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Τα ασφάλιστρα ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι χαμηλότερα στην Ελλάδα και στους δύο κλάδους ασφάλισης (ζημιών και ζωής), με μεγαλύτερη απόσταση της Ελλάδας να εντοπίζεται στον βαθμό ανάπτυξης των ασφαλίσεων ζωής.

Οι **χρηματοοικονομικές επενδύσεις** των ασφαλιστικών επιχειρήσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα αυξάνονται συστηματικά τα πρόσφατα έτη, ωστόσο, παραμένουν σημαντικά χαμηλότερες από την υπόλοιπη Ευρώπη, αναλογικά με το ΑΕΠ. Αυτό δημιουργεί ευκαιρίες για τη δυνατότητα σημαντικής συμβολής του κλάδου για την ανάκαμψη των επενδύσεων στο σύνολο της οικονομίας.

Η **συνολική συμβολή του κλάδου ιδιωτικής ασφάλισης** στο ΑΕΠ εκτιμάται σε €2,5 δισ. το 2022, με σημαντική ευκαιρία για περαιτέρω συμβολή σε περίπτωση σύγκλισης του μεγέθους του κλάδου με την Ευρώπη. Η συνολική συμβολή της ιδιωτικής ασφάλισης στην εγχώρια απασχόληση εκτιμάται σε 49,7 χιλιάδες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης το 2022.

Χορηγός τεύχους

pwc

Ευχαριστούμε πολύ!

www.iobe.gr

@IOBE_FEIR

@iobe.foundation

@IOBE - Ίδρυμα Οικονομικών και
Βιομηχανικών Ερευνών (FEIR)